

**LIETUVOS RESPUBLIKOS INVESTICIJŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1312
1, 2, 9¹, 12, 13 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO KETVIRTUOJU²
SKIRSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL UŽSIENIEČIŲ
TEISINĖS PADĖTIES“ NR. IX-2206 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJŲ PLANAVIMO ĮSTATYMO NR. I-1120
2, 4, 6, 17, 20, 23 IR 28 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 56 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ĮSTATYMO NR. I-446
1, 7, 9, 23, 45, 46, 47 IR 48 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS
RESPUBLIKOS PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO
ĮSTATYMO NR. I-1495
2, 6, 8, 9, 10 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 8¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Teikiami Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 1, 2, 9¹, 12, 13 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo ketvirtuoju² skirsniu įstatymo (toliau – ir Investicijų įstatymo pakeitimo projektas), Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 1 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 2, 4, 6, 17, 20, 23 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 56 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 1, 7, 9, 23, 45, 46, 47 ir 48 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo Nr. I-495 2, 6, 8, 9, 10 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 8¹ straipsniu įstatymo projektai (toliau – Įstatymų projektai) parengti siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 4.2.7 darbo (Kompleksinių priemonių sukūrimas ir įdiegimas siekiant pritraukti stambias dideles pridėtinės vertės gamybos investicijas) 3 užduotį, kuria įsipareigota numatyti specialų reguliavimą stambiems didelės pridėtinės vertės gamybos investicijų projektams pritraukti siekiant mažinti jiems tenkančią administracinę naštą, būtinų procesų skaičių ir trukmę, sudaryti palankias sąlygas pradėti ir plėtoti veiklą (teikiami Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 1, 2, 9¹, 12 ir 13 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo ketvirtuoju² skirsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 1 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 2, 4, 6, 17, 20, 23 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 56 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 1, 7, 9, 23, 45, 46, 47 ir 48 straipsnių pakeitimo įstatymo projektai).

Įstatymų projektų rengimą, be kita ko, paskatino tai, kad vidaus ir užsienio investicijų pritraukimas įgyja vis didesnę reikšmę ir tampa vienu iš svarbiausių uždavinių šalims tarptautinėje politikoje, prisideda prie naujų darbo vietų kūrimo ir ekonomikos plėtos. Kuo palankesnę investicinę aplinką Lietuva sudarys investuotojams, tuo didesnė bus šalies galimybė konkuruoti su kitomis valstybėmis dėl investicijų pritraukimo į Lietuvą ar jų plėtos Lietuvoje.

Stambių didelę pridėtinę vertę turinčių gamybos projektų įgyvendinimas mažose valstybėse turi reikšmingą poveikį ekonomikos plėtrai (sumokami mokesčiai, perkamos vietinių tiekėjų paslaugos ir prekės, sukuriama aukšta pridėtinė vertė darbo vietos). Šiuo metu Lietuva atsilieka nuo kitų Vidurio ir Rytų Europos valstybių pritrauktų investicijų projektų gamybos sektoriuje dalimi nuo visų pritrauktų investicijų projektų – Lietuvoje tiesioginių užsienio investicijų projektai sudaro 25 proc. gamybos dalies,

kai Estijoje tai sudaro 36 proc., Čekijoje – 27 proc., Vengrijoje – 59 proc., Slovakijoje – 53 proc., Lenkijoje – 26 proc., Slovėnijoje – 42 proc.¹ Pavyzdžiui, Lenkijoje įmonės atėjusios į specialias ekonominės zonas (SEZ) gauna ne tik pelno mokesčio lengvatą, subsidiją, bet ir įrengtą infrastruktūrą. Norint įsisteigti SEZ taikomi labai maži reikalavimai – tik 100 tūkst. eurų kapitalo investicijų. Taigi, nėra nei naujų darbo vietų kriterijaus, nei kitų apribojimų. Šiuo metu SEZ teritorija sudaro 25 000 ha, iš kurios užimta 20 000 ha. Dabar ten įsikūrusios 2 056 įmonės, kurios sukūrė 230 000 darbo vietų. Be to, nuo 2018 m. įsigaliojo nauja SEZ tvarka, kuri numato, kad įmonė gali įsikurti bet kur Lenkijoje ir naudotis taikomomis lengvatomis ir paskatomis. Taigi, Lietuva neturi konkurencinio pranašumo.

Renkantis šalį, kurioje investuoti, prioritetas teikiamas šalims, kuriose yra įtvirtintos aiškos, suprantamos, maksimaliai efektyvios ir pagrįstos investicijų projektų įgyvendinimo procedūros. Lietuvoje šiuo metu galiojantis teisinis reguliavimas, kuris taikomas ir stambiams projektams įgyvendinti, yra palyginti sudėtingas, nustatantis nemažai ilgai trunkančių procedūrų. Pastarąsias procedūras, ypač tais atvejais, kai projektas yra didelis, atlieka daug valstybės ir savivaldybių institucijų, tarp kurių trūksta bendradarbiavimo ir tarpusavio veiksmų koordinavimo. Dėl šių priežasčių projekto įgyvendinimas trunka neproporcingai ilgai, o tai mažina investicinės aplinkos Lietuvoje patrauklumą. Specialaus reguliavimo didelės pridėtinės vertės projektų atžvilgiu numatymas sudarytų galimybes išspręsti minėtas problemas ir ženkliai prisidėtų prie reikšmingų investicijų pritraukimo į Lietuvos Respublikos teritoriją.

Įstatymų projektų tikslas – nustatyti specialų reguliavimą stambiams projektams, kuris mažintų jiems tenkančią administracinę naštą, būtinų procesų skaičių ir trukmę, sudarytų palankias sąlygas pradėti ir plėtoti veiklą ir atitinkamai pritraukti vidaus ir užsienio investicijų į stambius projektus. Šių Įstatymų projektų kontekste stambus projektas suprantamas kaip apdirbamosios gamybos arba duomenų apdorojimo, interneto serverių paslaugų (prieglobos) ir susijusios veiklos investicijų projektas, dėl kurio įgyvendinimo yra sudaryta ir galioja stambaus projekto investicijų sutartis, pagal kurią investuotojas įsipareigoja per penkerius metus nuo jos įsigaliojimo dienos įsteigti ne mažiau kaip 200 naujų darbo vietų ir investuoti ne mažiau kaip 30 milijonų eurų privačių kapitalo investicijų (toliau – Stambus projektas, Stambūs projektai). Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, Įstatymų projektais siekiama:

1) nustatyti Stambiams projektams taikomą teisinį reguliavimą: apibrėžti Stambaus projekto sąvoką, projekto pripažinimo Stambiu projektu ir Stambaus projekto investicijų sutarčių sudarymo bei vykdymo tvarką, nustatyti stambaus projekto investicijų sutarčių turiniui keliamus reikalavimus ir kt.;

2) nustatyti Stambių projektų įgyvendinimui ir pritraukimui taikomas specialias sąlygas teritorijų planavimo, statybos, planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo, inžinerinės ir (ar) susisiekimo infrastruktūros įrengimo, žemės nuosavybės, valdymo ir naudojimo santykių bei žemės tvarkymo ir administravimo, švietimo ir mokslo, trečiųjų šalių piliečių atvykimo į Lietuvos Respubliką ir įdarbinimo srityse, taip pat sąlygas, skatinančias savivaldybes iš anksto numatyti teritorijas, reikalingas Stambiams projektams įgyvendinti, spartinti Stambiams projektams įgyvendinti reikalingų administracinių paslaugų suteikimo ir individualių administracinių aktų priėmimo terminus;

3) nustatyti Stambių projektų koordinatoriaus skyrimo tvarką, pagrindines jo funkcijas, teises ir pareigas, taip pat nustatyti konsultacinio komiteto formavimo tvarką, jo funkcijas, teises ir pareigas, įtvirtinti galimybę Stambių projektų koordinatoriui teikti reikalavimus dėl Stambių projektų įgyvendinimą reglamentuojančių teisės aktų taikymo viešojo administravimo subjektams, teikiantiems administracines paslaugas ar priimantiems individualius administracinius aktus, reikalingus Stambiam projektui įgyvendinti.

Taip pat Įstatymų projektų tikslas išspręsti šiuo metu praktikoje kylančius teisinio reguliavimo neaiškumus ir pagerinti investavimo Lietuvoje sąlygas, t. y.:

¹ TUI projektų gamyboje dalis CRE šalyse 2017 m. Šaltinis: *fDi Markets, The Financial Times Limited paslauga 2018.*

1) *Dėl Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 1, 2, 9¹, 12, 13 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo ketvirtuoju² skirsniu įstatymo projekto 3 straipsnio.*

Šiuo metu pramonės parkas steigiamas įstatyme nustatytu eiliškumu, tačiau praktikoje tai sukelia papildomą administracinę naštą ir apsunkina pramonės parkų steigimą. Pavyzdžiui, valstybei svarbių projektų teritorijų planavimo dokumentai rengiami pagal Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 23 straipsnį. Tačiau iki teritorijų planavimo dokumentų rengimo pradžios projektas turi būti pripažintas valstybei svarbiu projektu. Taigi, šiuo atveju pramonės parko teritorija negali būti planuojama valstybei svarbių projektų teritorijų planavimo dokumentais, nes bus pažeistas Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo (toliau – ir Įstatymas) 9¹ straipsnio 3 dalyje nustatytas eiliškumas. Tai ne tik apriboja pramonės parkų steigimą, bet ir sudaro jiems nepalankesnę situaciją, palyginti su kitais valstybei svarbiais projektais. Nuo 2014 m., kai Investicijų įstatyme buvo įtvirtina pramonės parkų steigimo procedūra, įsteigtas tik vienas pramonės parkas – Vilniaus miesto inovacijų pramonės parkas.

2) *Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 1, 2, 9¹, 12, 13 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo ketvirtuoju² skirsniu įstatymo projekto 5 straipsnio 1 dalies.*

Šiuo metu investicijoms į savivaldybės infrastruktūrą, gamybos ar paslaugų sritį savivaldybė sudaro investicijų sutartis, atitinkančias savivaldybės tarybos nustatytus kriterijus. Specialios investavimo, verslo ar sklypo parinkimo sąlygos tokiose sutartyse nustatomos pagal savivaldybės kompetenciją.

3) *Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo Nr. I-1495 2, 6, 8, 9, 10 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 8¹ straipsniu įstatymo pakeitimo įstatymo projektas (toliau – ir PAV įstatymo pakeitimo projektas).*

Vykdant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“ patvirtinto 4.2.7 darbo (Kompleksinių priemonių sukūrimas ir įdiegimas, siekiant pritraukti stambias didelės pridėtinės vertės gamybos investicijas) 3 užduotį pavesti Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai (toliau – Ūkio ministerija) parengti Investicijų įstatymo pakeitimo įstatymo projektą; Ūkio ministerijai bendradarbiaujant su kitomis ministerijomis parengti Investicijų įstatymo pakeitimo įstatymo projektui įgyvendinti reikalingų susijusių įstatymų pakeitimo įstatymų projektus; Ūkio ministerijai bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau – Aplinkos ministerija), Investicijų įstatymo pakeitimo įstatymo projekte įtvirtinti nuostatas dėl teisės Stambų projektą įgyvendinančiam investuotojui savo nuožiūra spręsti dėl poveikio aplinkai vertinimo programos rengimo ar atsisakymo ją rengti numatymo. Šiuo tikslu Aplinkos ministerijos peržiūrėtas Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas (toliau – PAV įstatymas) ir parengtas jo pakeitimo projektas. Remiantis 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/52/ES (OL 2014 L124, p.1), kuria iš dalies keičiama 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL 2011 L26, p. 1) (toliau – Direktyva), poveikio aplinkai vertinimo programa nėra privalomas, bet rekomenduojamas dokumentas, tačiau, siekiant užtikrinti tinkamą išankstinį visuomenės informavimą apie planuojamas ūkines veiklas pagal Direktyvos reikalavimus, visuomenė turi būti informuojama ne vėliau kaip tada, kai tik gali būti teikiama informacija apie prašymą leisti vykdyti planuojamą veiklą. PAV įstatymo pakeitimo projektą papildžius nuostata, kad poveikio aplinkai vertinimo programa rengiama veiklos organizatoriaus nuožiūra – ji tampa neprivaloma. Šiame projekte numatytas pranešimo apie poveikio aplinkai vertinimo procedūros pradžią teikimas, kuris atitiktų Direktyvoje numatytą privalomą prašymą dėl leidimo vykdyti planuojamą veiklą.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai
Įstatymų projektų iniciatorė – Ūkio ministerija.

Įstatymų projektus parengė Ūkio ministerijos Investicijų ir eksporto departamento (direktorė – Gina Jaugielavičienė, tel. 8 706 64 840, el. p. gina.jaugielaviciene@ukmin.lt) Investicijų politikos skyriaus (vedėjas – Aidas Rimkevičius, tel. 8 706 64 618, el. p. aidas.rimkevicius@ukmin.lt) patarėjas Arvydas Jonas Kazlauskas, tel. 8 706 64 910, el. p. arvydas.kazlauskas@ukmin.lt.

Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo Nr. I-1495 2, 6, 8, 9, 10 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 8¹ straipsniu įstatymo pakeitimo įstatymo projektą parengė Aplinkos ministerijos Taršos prevencijos departamento (direktorius Vitalijus Auglys, tel. 8 706 63 651, el. p. vitalijus.auglys@am.lt) Poveikio aplinkai vertinimo skyriaus vedėja Beata Vilimaitė Šilobritienė (tel. 8 706 63 654, el. p. beata.silobritiene@am.lt) ir vyriausioji specialistė Dalia Židonytė (tel. 8 706 63 645, el. p. dalia.zidonyte@am.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Įstatymas nustato esmines investavimo Lietuvos Respublikoje sąlygas, investuotojų teises ir investicijų apsaugos priemones visų rūšių investicijoms. Tačiau šis įstatymas nereguliuoja investicinių projektų įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų, jame nėra specialių nuostatų, kurios būtų taikomos tam tikrus kriterijus atitinkančių investicinių projektams įgyvendinti.

Stambiems projektams įgyvendinti taikoma bendroji Lietuvos Respublikos įstatyme „Dėl užsieniečių teisinės padėties“, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme, PAV įstatyme, Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme, Lietuvos Respublikos žemės įstatyme ir juos įgyvendinančiuose teisės aktuose nustatyta tvarka ir procedūros.

Stambiam projektui įgyvendinti paprastai reikia atlikti įvairias procedūras: poveikio aplinkai vertinimo, teritorijos planavimo, žemės tvarkymo, statybos leidimo gavimo, užsieniečių įdarbinimo ir kt. Šių procedūrų dažnai neįmanoma atlikti kompleksiskai, t. y. reikia laukti, kol bus priimtas vienas administracinis sprendimas (pavyzdžiui, priimta atrankos išvada, patvirtintas teritorijų planavimo dokumentas ir t. t.), kad būtų galima priimti kitą administracinį sprendimą.

Galiojančiuose teisės aktuose įtvirtinti procedūrų atlikimo terminai dažnai yra itin ilgi (pavyzdžiui, savivaldybės lygmens bendrojo plano pakeitimas pagal teisės aktuose nustatytus maksimalius procedūrinius terminus gali užtrukti ilgiau nei 12 mėnesių, taip pat ilgai trunka ir poveikio aplinkai vertinimas; gauti statybos leidimą gali prireikti daugiau nei 6 mėnesių; gauti sprendimą, kad užsieniečio darbas atitinka Lietuvos Respublikos darbo rinkos poreikius, bei leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje – apie 4 mėnesius). Susiduriama su situacijomis, kai teisės aktuose įtvirtinti procedūrų terminai yra pradelsiami, o veiksmingų priemonių ar mechanizmo, kuris užtikrintų, kad institucijos laikytųsi terminų, nėra.

Šiuo metu valstybei svarbiais projektais pripažįstami Projektų pripažinimo valstybei svarbiais projektais tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 136 „Dėl Projektų pripažinimo valstybei svarbiais projektais tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Projektų pripažinimo valstybei svarbiais projektais tvarkos aprašas), nustatyta tvarka. Dalis valstybei svarbių projektų tokiais pripažinti įstatymais (pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos Akmenės laisvosios ekonominės zonos įstatymo 1 straipsnio 3 dalis, Lietuvos Respublikos Panevėžio laisvosios ekonominės zonos įstatymo 1 straipsnio 3 dalis). Projektų pripažinimo valstybei svarbiais projektais tvarkos aprašo 3.3 papunktis numato, kad projektas gali būti pripažįstamas valstybei svarbiu projektu, jei *inter alia* projekto investicijų vertė ne mažesnė kaip 10 000 000 eurų.

Be to, galiojančiuose teisės aktuose nėra aiškiai sureguliuota, kokia institucija yra atsakinga už Stambių projektų įgyvendinimo koordinavimą, šių projektų įgyvendinimo priežiūrą ir Stambaus projekto investicijų sutarčių vykdymo kontrolę ir kt. Priimant Stambiam projektui įgyvendinti reikalingus sprendimus, dalyvauja įvairios valstybės ir savivaldybių institucijos, dėl to susiduriama su situacijomis,

kai sprendimų priėmimas užtrunka ir dėl tarpinstitucinio bendradarbiavimo ir veiksmų koordinavimo trūkumo.

Dėl Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 1, 2, 9¹, 12, 13 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo ketvirtuoju² skirsniu įstatymo projekto 3 straipsnio 1 dalies. Šiuo metu pramonės parkas steigiamas tokiu eiliškumu:

- 1) teritorija turi būti numatyta teritorijų planavimo dokumentuose;
- 2) tokios teritorijos ribos turi būti nustatytos Lietuvos Respublikos Vyriausybės;
- 3) tokios teritorijos vystymo projektui Lietuvos Respublikos Seimo ar Vyriausybės nutarimu turi būti suteiktas valstybei svarbaus ekonominio projekto statusas;
- 4) Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija turi būti patvirtinusi su savivaldybės taryba suderintą pramonės parko plėtros planą. Tuo atveju, kai pramonės parkas steigiamas privačioje pramoninėje teritorijoje, jo plėtros planą tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija.

Dėl Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 1, 2, 9¹, 12, 13 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo ketvirtuoju² skirsniu įstatymo projekto 5 straipsnio 1 dalies. Šiuo metu investicijoms į savivaldybės infrastruktūrą, gamybos ar paslaugų sritį savivaldybė sudaro investicijų sutartis, atitinkančias savivaldybės tarybos nustatytus kriterijus. Specialios investavimo, verslo ar sklypo parinkimo sąlygos tokiose sutartyse nustatomos pagal savivaldybės kompetenciją.

Dėl PAV įstatymo pakeitimo projekto. Pagal galiojančio PAV įstatymo nuostatas planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PAV) procesas suprantamas kaip procesas, kurį sudaro PAV programos parengimas, jos derinimas su PAV subjektais, visuomenės informavimas, PAV programos tvirtinimas; PAV ataskaitos parengimas, visuomenės informavimas, viešas svarstymas, derinimas su PAV subjektais, sprendimo priėmimas. PAV įstatymo 8 ir 10 straipsniuose reguliuojamas PAV programos ir ataskaitos rengimas, pateikiami reikalavimai jų turiniui, aprašomos programos ir ataskaitos derinimo su PAV subjektais procedūros, pateikiami derinimo terminai, nustatytas visuomenės informavimas ir dalyvavimas programos ir ataskaitos derinimo procesuose. PAV programos rengimas, derinimas, viešinimas ir tvirtinimas yra privalomos PAV proceso procedūros.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Pagrindinės Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 1, 2, 9¹, 12, 13 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo ketvirtuoju² skirsniu įstatymo projekto nuostatos, kurias siūloma įtvirtinti:

1) *Bendrosios investavimo į Stambius projektus skatinimo nuostatos.* Siūloma nustatyti, kad valstybė nustatydamą specialią tvarką remia investicijas, kai investuojama į Stambų projektą, apibrėžti Stambaus projekto investicijų sutarties ir Stambaus projekto sąvokas – įgyvendinus Stambų projektą turės būti įsteigta ne mažiau kaip 200 naujų ne trumpiau kaip penkerius metus išlaikomų darbo vietų, o investuotojo privačios investicijos į Stambų projektą sudarys ne mažiau kaip 30 milijonų eurų, įstatymą papildyti nauju ketvirtuoju² skirsniu, taikomu tik investuojant į Stambius projektus sudarant Stambų projektų investicijų sutartis, nustatyti projekto pripažinimo Stambiu projektu ir Stambaus projekto investicijų sutarčių sudarymo tvarką bei reikalavimus šių sutarčių turiniui.

Stambaus projekto investicijų sutartis galėtų būti nesudaroma viešosios tvarkos, visuomenės saugumo, nacionalinio saugumo ir (ar) visuomenės sveikatos interesais. Tai būtų vertinama Vyriausybės nustatyta tvarka kiekvienu konkrečiu atveju individualiai ir tik kilus rizikai, kad minėti interesai gali būti pažeisti. Stambaus projekto įgyvendinimo terminas negalėtų būti ilgesnis nei 10 metų nuo Stambaus projekto investicijų sutarties įsigaliojimo. Per pirmuosius 5 metus investuotojas turėtų investuoti ne mažiau kaip 30 milijonų. Praktika rodo, jog tokio dydžio kapitalo investicijos atliekamos per penkerius metus nuo investicijų sutarties įsigaliojimo dienos. Be to, per šį laikotarpį investuotojas taip pat turėtų sukurti ne mažiau kaip 200 naujų darbo vietų, kurios turėtų būti išlaikytos ne trumpiau kaip penkerius

metus nuo pirmosios darbuotojo priėmimo į sukurta darbo vietą dienos, t. y. kiekvienai darbo vietai penkerių metų terminas būtų skaičiuojamas atskirai. Infrastruktūros projektuose didžioji dalis darbuotojų įdarbinami infrastruktūros sukūrimo pabaigoje, t. y. penktaisiais projekto įgyvendinimo metais. Atsižvelgiant į tai, kad Investicijų įstatymo pakeitimo projekte numatyta, jog maksimalus projekto įgyvendinimo laikotarpis negali būti ilgesnis nei dešimt metų, tačiau gali būti ir trumpesnis, jei darbuotojai būtų įdarbinami, pavyzdžiui, po trejų metų nuo Stambaus projekto įgyvendinimo pradžios.

Pasibaigus Stambaus projekto įgyvendinimo laikotarpiui, būtų ne ilgesnis kaip 10 metų projekto tęstinumo laikotarpis. „Stambaus projekto tęstinumo laikotarpio“ terminas aktualus tuo atveju, jeigu bus taikomos mokestinės lengvatos stambiams projektams Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatyme nustatyta tvarka. **Stambaus projekto tęstinumo laikotarpiu juridinis asmuo, vykdomas Stambaus projekto investicijų sutartį, turės Vyriausybės įgaliojimai institucijai teikti ataskaitas, kaip įgyvendinamas Stambaus projektas, kaip laikomasi Stambaus projekto investicijų sutartyje nustatytų įsipareigojimų ir koks valstybės pagalbos panaudojimo intensyvumas.**

2) *Specialiosios investavimo į Stambius projektus skatinimo nuostatos:*

a) *Investicijų įstatymo teisinė galia kitų įstatymų atžvilgiu ir Stambių projektų statusas.* Siūloma nustatyti, kad Investicijų įstatymas laikomas specialiuoju įstatymu kitų įstatymų atžvilgiu tiek, kiek jis reguliuoja su Stambiais projektais susijusius teisinius santykius. Visi Stambūs projektai, kuriuos įgyvendindamas investuotojas įsipareigoję sukurti ne mažiau kaip 200 darbo vietų ir investuoti ne mažiau kaip 30 mln. eurų bei dėl kurių sudarytos Stambių projektų investicijų sutartys, būtų laikomi valstybei svarbiais projektais – toks pripažinimas būtų suteiktas Investicijų įstatymu, kai būtų įgyvendintas jame nustatytas reikalavimas – Stambaus projektas būtų įrašytas į Stambių projektų sąrašą. Kiekvieno investuotojo galimybės pasiekti minėtus kriterijus ir įvykdyti kitus Stambaus projekto investicijų sutartimi prisiimamus įsipareigojimus būtų tikrinamos Vyriausybės nustatyta tvarka. Konkretūs investuotojo įsipareigojimai dėl darbo vietų (konkretaus jų skaičiaus, darbo užmokesčio dydžio, investicijų dydžio ir kt.) būtų nustatomi Stambaus projekto investicijų sutartyje. Siūloma sukurti Stambių projektų sąrašą, kuriuo būtų galima naudotis tikrinant, ar investicijų projektai turi Stambių projektų statusą, taip pat ar turi teisę naudotis Stambių projektų įgyvendinimui taikomomis specialiomis investavimo ir verslo sąlygomis. Dėl investuotojui taikomų konkrečių specialių investavimo ir verslo sąlygų stambiam projektui įgyvendinti būtų susitariama Stambaus projekto investicijų sutartyje. Specialios investavimo ir verslo sąlygos stambiam projektui pritraukti būtų taikomos iki sudarant Stambaus projekto investicijų sutartį siekiant iš anksto paruošti infrastruktūrą.

Esamu teisiniu reguliavimu (Ūkio ministro 2014 m. lapkričio 10 d. įsakymas Nr. 4-797 „Dėl Investicijų, finansavimo ir administravimo sutarčių sudarymo, įgyvendinimo, administravimo ir valstybės pagalbos teikimo pagal schemą „TUI Invest Lt+“) apibrėžti strateginio projekto gamybos srityje kriterijai – projekto įgyvendinimo laikotarpiu sukuriama ne mažiau kaip 200 naujų ilgalaikių darbo vietų, o planuojamos investicijos yra ne mažesnės nei 30 milijonų eurų. Remiantis „Investuok Lietuvoje“ kaupiamos statistikos duomenimis 2010–2017 m. Lietuvoje buvo įgyvendinti arba yra įgyvendinami tik 4 plyno lauko tiesioginių užsienio investicijų projektai apdirbamosios gamybos srityje, kurių kapitalo investicijos ir planuojamas sukurti darbo vietų skaičius atitinka Investicijų įstatymo pakeitimo projekte stambiam investicijų projektui keliamus kriterijus. **Tokios apimties investicijų projektai Lietuvoje šiuo metu yra ypač reti, todėl reguliavimas bus taikomas tik išimtinai Stambiams projektams, kurių nauda valstybei akivaizdi.**

Siūlomi Stambaus projekto rodikliai ženkliai viršija Projektų pripažinimo valstybei svarbiais projektais tvarkos apraše nustatytus kriterijus. Investicijos į Stambius projektus minėtą sumą turės viršyti ne mažiau kaip 3 kartus (30 000 000 eurų). Be to, investuotojai privalės įsipareigoti sukurti ne mažiau kaip 200 darbo vietų, kas nėra reikalaujama pagal Projektų pripažinimo valstybei svarbiais projektais tvarkos aprašą. Toks didelis darbuotojų sukuriamų ir išlaikomų darbo vietų kiekis ir investicijų dydis bus reikšmingas ne vieno Lietuvos regiono ribose, kadangi atliekant tokias investicijas reikės samdyti

rangovus, pirkti medžiagas ir pan. Stambiame projekte įdarbinti darbuotojai gautą darbo užmokestį išleis ne viename regione – pirsks maisto ir buitines prekes, taip pat įsigis įvairias paslaugas. Visos investicijoms ir darbuotojams išleistos lėšos, toliau cirkuliuos apyvartoje ir leis sukurti naujas darbo vietas ir investicijas. Ši ekonominė grandinė pasiskirstys po daugelį ūkio šakų ir regionų bei darys tiesioginį poveikį visos valstybės mastu – didės užimtumas, mažės emigracija, didės mokesčių surinkimas per darbo užmokestį ir pridėtinės vertės mokestį. Tai ne tik gerins Lietuvos ekonominę padėtį, bet ir mažins socialinę atskirtį. **Atsižvelgiant į tai, visi Stambūs projektai, atitinkantys Investicijų įstatyme nustatytus kriterijus, pagal savo naudą valstybei yra valstybei svarbūs projektai, kuriais įgyvendinami valstybės strateginiai interesai, valstybės vykdomos sektorinės ir (ar) regioninės politikos tikslai.**

b) *Administracinių paslaugų suteikimo ir individualių administracinių aktų priėmimo procedūros.* Priėmus Investicijų įstatymo pakeitimus, Stambiems projektams įgyvendinti reikalingos administracinės paslaugos turėtų būti suteiktos ir individualūs administraciniai aktai priimti ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo reikiamų dokumentų ir informacijos gavimo, **išskyrus nustatytas išimtis, kurios susijusios su sudėtingomis kompleksinėmis paslaugomis, visuomenės informavimu ar kitais Investicijų įstatymo pakeitimo projekte siūlomo 15⁵ straipsnio 3 dalyje nurodytais aspektais.** Per metus planuojami 1–2 nauji Stambūs projektai. Tai labai mažas skaičius administracinių paslaugų gavėjų, kuriems administracinės paslaugos turėtų būti suteiktos ir kuriems taikytini administraciniai aktai turėtų būti priimti per nurodytą terminą. Atsižvelgiant į tai, kad **Stambaus projekto koordinatorius turės užtikrinti, kad viešojo administravimo subjektai iš anksto būtų informuojami apie planuojamą investuotojo kreipimąsi**, ir į tai, kad Stambūs projektai yra valstybei svarbūs projektai, 3 darbo dienų terminas yra pakankamas administracinėms paslaugoms suteikti. Tokios paslaugos galėtų būti, pavyzdžiui, prašymo dėl leidimo laikinai gyventi įforminimo nagrinėjimas (vietoj esamų 10 darbo dienų), prašymo organizuoti žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projekto rengimą nagrinėjimas (vietoj esamų 10 darbo dienų), žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projekto derinamas su atsakingoms institucijoms (vietoj esamų 5 darbo dienų).

c) *Ypatumai statybos srityje.* Pakeitimais siekiama, kad Stambaus projekto investicijų sutarties priedas Investicijų įstatyme numatytais atvejais būtų laikomas statybą leidžiančiu dokumentu nuo Stambaus projekto įtraukimo į stambių projektų sąrašą. Investuotojas, prieš pradėdamas statybos darbus, turės su savivaldybės administracija suderinti sklypo plano (sklypo sutvarkymo), susisiekimo ir architektūros statinio techninio projekto dalis. Aplinkos apsaugos agentūra turės tikrinti statybos ar rekonstravimo projekto sprendinių atitiktį aplinkos apsaugos reikalavimams Lietuvos Respublikos statybos įstatyme numatytais atvejais, kai bus privaloma atlikti poveikio aplinkai vertinimą.

Vadovaujantis tarptautiniais, Europos Sąjungos ir nacionaliniais teisės aktais, prieš išduodant veiklą leidžiantį dokumentą, šiuo atveju – statybą leidžiantį dokumentą, turi būti gautas atsakingosios institucijos sprendimas dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai, pagal kurį planuojama ūkinė veikla atitinka teisės aktų reikalavimus, ar atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo išvada, kad poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas; už aplinkos apsaugą atsakinga institucija turi patikrinti statybos ar rekonstravimo projektų atitiktį aplinkos apsaugos reikalavimams. Siekiama užtikrinti atitiktį 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2014/52/ES, kuria iš dalies keičiama direktyvos 2011/92/ES, dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo preambulės 7 dalis ir 35 dalis, 2 straipsnio 1 dalis, taip pat Aplinkos apsaugos įstatymo 15 straipsnio 2, 4 ir 7 dalyse nustatytiems reikalavimams dėl atitikties aplinkos apsaugos reikalavimams tikrinimo privalomumo. Todėl tais atvejais, kai reikia atlikti poveikio aplinkai vertinimą ar atranką dėl poveikio aplinkai vertinimo, Stambaus projekto investicijų sutarties priedas galėtų būti laikoma statybą leidžiančiu dokumentu tik po minėtų dokumentų priėmimo ir kai minėti dokumentai leidžia atitinkamoje teritorijoje vykdyti planuojamą ūkinę veiklą. Tai, kad Stambaus projekto investicijų sutarties priedas yra statybą

leidžiantis dokumentas, būtų nurodoma Stambaus projekto investicijų sutarties priede. Šis priedas teisės aktų nustatyta tvarka būtų išviešinamas.

Taigi, statybos darbus, pavyzdžiui, žemės sklypo išlyginimo darbus, bus galima pradėti suderinus sklypo plano (sklypo sutvarkymo), susisiekimo ir architektūros statinio techninio projekto dalis. Visi kiti statybos darbai bus atliekami teisės aktų nustatyta tvarka parengus atitinkamas statinio projekto dalis.

Stambaus projekto statyba užbaigiama surašant deklaraciją apie statybos užbaigimą, tačiau numatoma, kad jos neprivaloma tvirtinti, jeigu atlikta statinio ekspertizė. Pažymėtina, kad rizika už tinkamą statybos užbaigimą, kai būtų surašoma, bet netvirtinama deklaracija apie statybos užbaigimą, kai atlikta statinio ekspertizė, tektų statytojui, statinio ekspertui ir (ar) investuotojui, atsižvelgiant į jų tarpusavio susitarimus.

d) *Infrastruktūros įrengimo ypatumai.* Investuotojui, suderinus infrastruktūros įrengimo sąlygas su savivaldybės administracija, būtų suteikta teisė pačiam įsirengti Stambiam projektui įgyvendinti reikalingą inžinerinę infrastruktūrą (toliau – infrastruktūra), pavyzdžiui, lietaus nuotekų tinklus, vandentiekį ir pan. Savivaldybė su investuotoju sudarytų inžinerinės infrastruktūros įrengimo ir naudojimo sutartį, kurioje būtų nustatytos inžinerinės infrastruktūros įrengimo, naudojimo ir perdavimo savivaldybei sąlygos bei investuotojo atsakomybės klausimai. Savivaldybės administracija turėtų pateikti investuotojui ne mažiau kaip du alternatyvius būdus dėl Stambiam projektui įgyvendinti reikalingos infrastruktūros įrengimo ir naudojimo, tarp kurių turėtų būti ir pasiūlymai dėl Stambiam projektui įgyvendinti reikalingos infrastruktūros įrengimo prisijungiant prie esamų magistralinių tinklų arba investuotojui įrengiant naują infrastruktūrą, jei savivaldybės administracijos netenkintų investuotojo pasiūlymas. Esant poreikiui, savivaldybė galėtų numatyti pareigą investuotojui perduoti savivaldybei įrengtą infrastruktūrą, jeigu, pavyzdžiui, savivaldybė ketintų ją naudoti kaip viešosios infrastruktūros dalį. **Šis pakeitimas iš esmės išspręstų praktikoje kylančias problemas, kai savivaldybė neturėdama lėšų delsia įrengti viešąją inžinerinę infrastruktūrą, o dėl šios priežasties investuotojui stringa investicinio projekto įgyvendinimas. Taigi, investuotojas galėtų įrengti viešąją inžinerinę infrastruktūrą savo lėšomis, ją perduoti savivaldybei ir taip išspręsti abiem šalims kylančias problemas. Be to, viešosios infrastruktūros finansavimas galėtų būti skiriamas iš specialios tikslinės valstybės biudžeto dotacijos, kai savivaldybė iš anksto paruošia teritoriją investuotojo atėjimui.**

e) *Savivaldybių skatinimas.* Savivaldybės būtų skatinamos iš anksto numatyti teritorijas ir įtvirtinti teritorijų planavimo dokumentuose sprendinius, reikalingus Stambiams projektams. Įsigaliojus Stambaus projekto investicijų sutarčiai, kuri įgyvendinama iš anksto savivaldybės numatytoje teritorijoje, savivaldybei būtų skiriama iki 5 procentų Stambaus projekto vertės valstybės biudžeto speciali tikslinė dotacija savivaldybės biudžetui savivaldybės viešajai infrastruktūrai plėtoti. Konkretaus dotacijos dydžio apskaičiavimo tvarką ir skyrimo sąlygas nustatytų Lietuvos Respublikos ūkio ministras. **Šis pakeitimas ne tik paskatintų savivaldybes siekti pritraukti investicijų į savo teritorijas, bet ir padėtų gerinti vietos gyventojų gyvenimo kokybę įrengiant viešąją infrastruktūrą, taip pat mažinti socialinę atskirtį.**

f) *Užsieniečių teisinės padėties ypatumai.* Remiantis Užimtumo tarnybos duomenimis, 2018 m. lapkričio 26 d. Lietuvoje buvo 9 947 laisvos darbo vietos². Investuotojai, t. y. darbdaviai, negalėdami rasti darbo jėgos, negalėtų įgyvendinti Stambių projektų. Tokiu atveju mažėtų Lietuvos investicinis patrauklumas, sunkiau vyktų regionų plėtra. **Atsižvelgiant į bendrą padėtį Lietuvos darbo rinkoje, jos raidos tendencijas ir demografinę situaciją šalyje³, siūlytina investuotojui sudaryti papildomas**

² <https://www.ldb.lt/LDBPortal/Pages/ServicesForEmployees.aspx>.

³ Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko ataskaita <https://www.ebrd.com/documents/occe/transition-report-201819-work-in-transition.pdf>; Demografijos, migracijos ir integracijos politikos 2018–2030 m. strategija. Strategijos projektas. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/9d935050423411e8844381e3890556cc?jfwid=dg8d3038x..>

galimybes naujas darbo vietas užpildyti įdarbinus ne tik Lietuvos ir kitų Europos Sąjungos šalių piliečius, bet ir trečiųjų šalių piliečius. Taip pat būtina atsižvelgti į investuotojo įsipareigojimus įdarbinti 200 darbuotojų ir penkerius metus išlaikyti sukurtas darbo vietas. Todėl trečiųjų šalių piliečiams, kurie dalyvauja įgyvendinant Stambius projektus, atsižvelgiant į kuriama specialų reguliavimą, siūloma supaprastinti migracijos procedūras. Konkretūs investuotojo poreikiai dėl įdarbinamų trečiųjų šalių piliečių skaičiaus būtų vertinami pagal bendrą situaciją darbo rinkoje, parengiamų naujų specialistų skaičių, investuotojo vykdytiną veiklą ir kitas svarbias aplinkybes prieš sudarant Stambaus projekto investicijų sutartį.

Siūlomoje priimti Investicijų įstatymo 15⁵ straipsnio 9 dalyje bus numatyti atskiri leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje (toliau – leidimas gyventi) išdavimo pagrindai (leidimo gyventi išdavimas užsieniečiams, kurie įgyvendina stambų projektą) užsieniečiams, kurie nėra Europos Sąjungos ir Europos laisvosios prekybos asociacijos valstybių narių piliečiai, atvykstantiems į Lietuvos Respubliką dirbti pas investuotoją ar užsiimti teisėta veikla, kai jie yra investuotojo akcininkai, kuriems nuosavybės teise priklausančių investuotojo akcijų nominalioji vertė yra ne mažesnė kaip 1/10 investuotojo įstatinio kapitalo, ar investuotojo vadovui, įgyvendinantiems stambų projektą. Siekiama jiems ir jų šeimos nariams supaprastinti leidimo gyventi išdavimo reikalavimus. Dažniausiai investuotojo akcininkai yra juridiniai asmenys, todėl tik nedidelė dalis užsieniečių naudosis šia tvarka. Taip pat siūloma Stambaus projekto investicijų sutartyje numatyti skaičių užsieniečių, kurie gali būti atleidžiami nuo pareigos įsigyti leidimą dirbti ir kurių atžvilgiu nepriimamas sprendimas dėl užsieniečio darbo atitikties Lietuvos Respublikos darbo rinkos poreikiams, taip pat kurie turi teisę pradėti dirbti nuo prašymo išduoti leidimą gyventi pateikimo dienos bei neturi pateikti dokumentų, patvirtinančių užsieniečių turimą kvalifikaciją ir darbo patirtį pagal turimą kvalifikaciją. Investuotojas, gavęs informaciją apie tai, kad darbuotojui, kuris pradėjo dirbti pasinaudojęs siūlomoje priimti Investicijų įstatymo 15⁵ straipsnio 9 dalyje nustatyta teise, atsisakyta išduoti leidimą gyventi, kitą darbo dieną privalės nutraukti darbo sutartį su šiuo darbuotoju Lietuvos Respublikos darbo kodekso 60 straipsnio 1 dalies 7 punkte numatytu pagrindu ir išmokėti jam išeitinę išmoką, apskaičiuotą Darbo kodekso 60 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka.

g) *Ypatumai žemės nuosavybės, valdymo ir naudojimo santykių, žemės tvarkymo ir administravimo srityse.* Siūloma nustatyti, kad investuotojui nepriklausančiame nuosavybės teise žemės sklype administraciniu aktu galėtų būti nustatyti servitutai, suteikiantys teisę tiesti inžinerinės infrastruktūros tinklus (požemines ir antžemines komunikacijas), kelius ir takus, jais naudotis ir juos prižiūrėti. Stambiems projektams įgyvendinti reikalingi kiti Žemės įstatyme nustatyti servitutai taip pat galėtų būti nustatomi Žemės įstatyme nustatytais atvejais ir tvarka. Nuostoliai, patiriami dėl servituto nustatymo, būtų atlyginami bendra Žemės įstatyme nustatyta tvarka, tačiau atlyginami tos Stambaus projekto investicijų sutarties šalies, kuri yra prisiėmusi nuostolių atlyginimo pareigą, t. y. nebūtinai viešpataujančio daikto savininkas.

Taigi, servituto nustatymas administraciniu aktu bus vienas iš galimų servituto nustatymo būdų – servitutą ir toliau bus galima numatyti kitais Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatytais būdais. Nustatant servitutą, žemės savininkui turės būti atlyginama Žemės įstatyme nustatyta tvarka. Tuo atveju, jei žemės savininkui nuostolius atlygins valstybė, tai toks įsipareigojimas turės būti nustatytas stambaus projekto investicijų sutartyje ir galės būti taikomas tik leistinos valstybės pagalbos ribose. Pažymėtina, kad tais atvejais, kai servitutas bus nustatomas investuotojo įsigyjamam viešpataujančiam sklypui, tai didins įsigyjamo žemės sklypo vertę ir atitinkamai investuotojo mokamą žemės sklypo rinkos kainą.

Jeigu nustačius servitutą tarnaujančio sklypo savininkas visiškai ar didžiąja dalimi negalėtų savo nuosavybe naudotis, prioritetas turėtų būti teikiamas ne servituto nustatymui, o žemės sklypo paėmimui visuomenės poreikiams teisingai atlyginant už jį.

Stambūs projektai yra svarbūs visuomenei ir ženkliai prisideda prie viešojo intereso įgyvendinimo. Stambūs projektai Stambių investicijų projektų, įgyvendintų Europos Sąjungoje 2013–2018 m. sausio

mėn. laikotarpiu, statistika⁴ rodo, kad vienas Stambus investicijų projektas vidutiniškai sukuria 702 darbo vietų tiesiogiai ir investuoja 318 mln. eurų. Tai reiškia 0,453 mln. eurų investicijų į sukurta darbo vietą. Remiantis naujausiais 2017 m. Statistikos departamento duomenimis⁵, ilgalaikis turtas vienam darbuotojui visame Lietuvos gamybos sektoriuje sudarė apie 0,03 mln. eurų. Tuo tarpu ribinius Stambaus projekto kriterijus atitinkančiame projekte vienam darbuotojui tenka 0,15 mln. eurų investicijų, t. y. žymiai daugiau nei ilgalaikio turto vertė vidutiniškai tenkanti vienam gamybos sektoriaus darbuotojui Lietuvoje. Žemas ilgalaikio turto lygis turi įtakos darbo našumui – Lietuvai būdingas vienas iš mažiausių darbuotojų našumo lygių visoje Europos Sąjungoje. Kapitalui imliems projektams būdingas didesnis darbuotojų produktyvumas, todėl jie padėtų Lietuvai sumažinti produktyvumo atotrūkį. Kapitalui imlūs projektai mažiau jautrūs darbo sąnaudoms, o aukštam automatizavimo lygiui dažniausiai reikalingi aukštesnės kvalifikacijos darbuotojai, todėl įgyvendinant Stambius projektus gali būti mokamas didesnis nei vidutinis darbo užmokestis. Aukšti atlyginimai, savo ruožtu, lemia geresnį pragyvenimo lygį ir mažesnę emigraciją. Galiausiai būtina pažymėti, jog Lietuvos rinka yra gana maža, todėl Stambių investicijų projektams Lietuvoje reikėtų remtis eksportu, kuris turėtų teigiamą poveikį Lietuvos ekonomikai. Taigi, privačios nuosavybės paėmimas visuomenės poreikiams Stambiam projektui įgyvendinti yra pagrįsta ir proporcinga siekiamiems reguliavimo tikslams teisinio reguliavimo priemonė.

Taip pat siūloma keisti ir nuostatas reguliuojančias žemės paėmimo visuomenės poreikiams bei žemės sklypo kadastro duomenų nustatymo procedūras:

- Stambiam projektui įgyvendinti reikalingi žemės sklypai ar jų dalys galėtų būti paimami visuomenės poreikiams pagal specialiojo teritorijų planavimo dokumentus, detaliuosius planus, vietovės lygmens bendruosius planus arba savivaldybės lygmens bendruosius planus Žemės įstatyme nustatyta tvarka, t. y. tik išplečiamas teritorijų planavimo dokumentų, pagal kuriuos gali būti paimama žemė, reikalinga Stambiams projektams įgyvendinti, sąrašas. Teritorijų planavimo įstatymo 4 straipsnio 2 dalis nustato, kad teritorijų planavimo dokumentų rengėjas gali papildomai naudoti ir kitus mastelius sprendiniams aiškiai ir įskaitomai išreikšti. Tais atvejais, kai žemės paėmimas visuomenės poreikiams numatomas savivaldybės bendruosiuose planuose, tai pasirinktas mastelis turės aiškiai įskaitomai išreikšti konkretų visuomenės poreikiams paimamą žemės sklypą.

- Stambiam projektui įgyvendinti reikalingo žemės sklypo kadastro duomenų nustatymas galėtų būti vykdomas pagal rengiamą teritorijų planavimo dokumentą ar žemės valdos projektą. Tuo atveju, jeigu bus nustatyta, kad patvirtino teritorijų planavimo dokumento ir nustatyti kadastro duomenys nesutampa ar neatitinka visų keliamų reikalavimų, tai jie negalės būti patvirtinti, o kadastriniai matavimai privalės būti atliekami iš naujo.

h) *Ypatumai švietimo ir mokslo srityse*. Siūloma numatyti teisinį reguliavimą, sudarysiantį geresnes galimybes bedarbiams ir užimtiesiems kelti savo kvalifikaciją arba persikvalifikuoti. Priėmus Investicijų įstatymo projektą bedarbiai ir užimtieji turės galimybę gauti iš valstybės kokybiškesnius, aukštesnės kvalifikacijos mokymus, todėl turės geresnes galimybes konkuruoti darbo rinkoje.

Investicijų įstatymo pakeitimu taip pat siūloma inicijuoti profesinio mokymo ar studijų programų pakeitimus ar naujų programų rengimą, kai Stambiam projektui įgyvendinti reikalingų profesinio mokymo ar studijų programų nėra ar jos yra netinkamos. Taip būtų suteikiamos galimybės bedarbiams ir užimtiesiems įgyti darbo rinkai reikalingą profesiją ar įgyti kvalifikaciją.

Taigi, pakeitimais siekiama sumažinti atskirtį tarp darbo rinkos paklausos ir pasiūlos, ir suteikti galimybę bedarbiams ir užimtiesiems tapti konkurencingesniems darbo rinkoje.

3) *Stambių projektų koordinavimas*:

a) *Stambių projektų koordinatorius*. Siekiant gerinti viešojo administravimo kokybę bei išspręsti investicinių projektų įgyvendinimo problemas, siūloma Stambiams projektams taikyti ne tik specialų teisinį reglamentavimą, bet ir aukštesnį aptarnavimo standartą. „Investors‘ Forum“ atliktas tyrimas

⁴ Šaltinis: fDi Markets, 2018.

⁵ Lietuvos statistikos departamentas. <https://osp.stat.gov.lt/>

parodė, kad investuotojams trūksta institucijų efektyvumo. Atliekant tyrimą respondentų buvo paprašyta įvertinti ir valstybės institucijų, įmonių bei organizacijų veiklą. Palankiausio investuotojų vertinimo sulaukė akcinė bendrovė „Energijos skirstymo operatorius“ (ESO). Požiūris į šios bendrovės veiklos efektyvumą nuosekliai gerėjo nuo pat 2017 m. pradžios, ir šiemet 76 proc. investuotojų ESO vertina gerai. Dideliu veiklos efektyvumu, respondentų nuomone, pasižymi ir Registrų centras (74 proc.). Prasčiausiai investuotojų vertinamos institucijos – Migracijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos bei Nacionalinė žemės tarnyba. Tačiau būtent su žemiausiai vertinamomis institucijomis investuotojai susiduria dažniausiai. **Siekiant spręsti aptarnavimo problemas, siūloma Stambių projektų įgyvendinimui koordinuoti paskirti Stambių projektų koordinatorių – valstybės instituciją, kuri teiktų pagalbą investuotojui sudarant Stambių projektų investicijų sutartis ir jas įgyvendinant, taip pat padėtų kitoms valstybės ir savivaldybės institucijoms bei įstaigoms aptarnauti Stambaus projekto vykdytoją.**

b) *Stambių projektų konsultacinis komitetas.* Stambių projektų įgyvendinimui reikalingiems tarpinstituciniams klausimams spręsti siūloma sudaryti konsultacinį komitetą, nustatyti jo formavimo tvarką ir funkcijas. Konsultacinis komitetas vykdytų patariamąją funkciją tais atvejais, kai koordinatorius identifikuos esminius nesutarimus tarp institucijų ir siektų rasti galimus sprendimo variantus.

4) *Dėl Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 1, 2, 9¹, 12, 13 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo ketvirtuoju² skirsniu įstatymo projekto 2 straipsnio.* Įstatymo projektu siūloma atsisakyti pramonės parko steigimo eiliškumo. Taip siūloma suvienodinti valstybei svarbių projektų reglamentavimą ir tokiems projektams suteikiamas naudas. Pagal Investicijų įstatymo 9¹ straipsnio 3 dalies 3 punktą prieš įsteigiant tam tikroje teritorijoje pramonės parką jis privalo būti pripažintas valstybei svarbiu projektu. Tačiau kitaip, nei įgyvendinant kitus valstybei svarbius projektus, pramonės parkui įgyvendinti reikalinga žemė negali būti paimama visuomenės poreikiams, t. y. negalint privačių žemės sklypų įtraukti į pramonės parkų teritoriją be savininkų sutikimo, negalimas ir tokios žemės paėmimas visuomenės poreikiams. Tokiu būdu apribojamos galimybės įgyvendinti valstybei svarbius projektus – pramonės parkus. Visiems kitiems valstybei svarbiems projektams įgyvendinti žemė iš privataus savininko gali būti paimama Žemės įstatymo nustatyta tvarka (Žemės įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Kadangi pramonės parkams suteikiama analogiška valstybinė reikšmė, diferencijuotas reguliavimas yra nepateisinamas ir gali būti traktuojamas kaip diskriminacinis. Siekiant ištaisyti reguliavimo trūkumus ir paskatinti pramonės parkų steigimąsi (nuo 2014 m., kai Investicijų įstatyme buvo įtvirtinta pramonės parkų steigimo procedūra, įsteigtas tik vienas pramonės parkas – Vilniaus miesto inovacijų pramonės parkas), siūloma palengvinti pramonės parkų steigimo procedūras. Įtraukus žemės sklypus į pramonės parko teritoriją, žemės sklypai bus paimami visuomenės poreikiams arba, remiantis Investicijų įstatymo 9¹ straipsnio 11 dalimi išnuomojami Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka. Žemės sklypus paimant visuomenės poreikiams bus laikomasi Žemės įstatymo VIII skyriaus nuostatų.

5) *Dėl Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 1, 2, 9¹, 12, 13 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo ketvirtuoju² skirsniu įstatymo projekto 4 straipsnio 2 dalies.* Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad savivaldybė gali sudaryti investicijų sutartis dėl investicijų į gamybos, pramonės ar paslaugų, išskyrus viešąsias paslaugas, sritį. Savivaldybės negali sudaryti investicijų sutarčių, kai tai susiję su viešųjų paslaugų teikimu.

Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo Nr. I-1495 2, 6, 8, 9, 10 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 8¹ straipsniu įstatymo pakeitimo įstatymo projektu. PAV įstatymas papildomas nauja sąvoka „pranešimas apie poveikio aplinkai vertinimo proceso pradžią“.

PAV įstatymo pakeitimo projekte siūloma įtvirtinti nuostatą, kad tais atvejais, kai poveikio aplinkai vertinimas privalo būti atliekamas, planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (užsakovas) turi teisę nuspręsti, ar rengti programą. PAV programa privaloma tik tais atvejais, jeigu turi būti atliktas

planuojamos ūkinės veiklos tarpvalstybinis poveikio aplinkai vertinimas ir programos pateikimas kitai valstybei numatytas tarptautinėmis sutartimis, kurias Lietuvos Respublika ir kita valstybė yra sudariusios. Įvedus nuostatą dėl PAV programos neprivalomumo, siekiant užtikrinti Direktyvos reikalavimų dėl išankstinio visuomenės informavimo apie planuojamas ūkines veiklas įgyvendinimą, numatyta, kad tais atvejais, kai poveikio aplinkai vertinimas privalo būti atliekamas ir nerengiama programa, turi būti teikiamas pranešimas apie poveikio aplinkai vertinimo proceso pradžią (toliau – pranešimas apie PAV pradžią). Tuo tikslu PAV įstatymą siūloma papildyti 8¹ straipsniu. Šiame straipsnyje siūloma nustatyti, kokiais atvejais privaloma teikti pranešimą, jo teikimo ir viešinimo tvarką, įtvirtinti atsakingosios institucijos, PAV subjektų ir visuomenės teisę pateikti pasiūlymus, PAV dokumento rengėjo prievolę įvertinti pateiktus pasiūlymus. Numatyta, kad pranešimo apie PAV pradžią formą ir turinį tvirtina aplinkos ministras.

PAV įstatymo pakeitimo projekte siūloma nustatyti PAV programos ir pranešimo apie PAV pradžią galiojimo terminus, t. y. numatoma, kad PAV ataskaita turi būti pateikta atsakingai institucijai per 3 metus nuo PAV programos patvirtinimo arba pranešimo apie PAV pradžią pateikimo dienos.

Pagal galiojančią PAV įstatymo redakciją savivaldybės, kurios teritorijoje planuojama ūkinė veikla, taryba turi teisę priimti neigiamą motyvuotą sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių ir PAV procedūros negali būti tęsiamos tol, kol galioja savivaldybės tarybos priimtas sprendimas, išskyrus atvejus, kai planuojama ūkinė veikla yra valstybinės reikšmės ir jos įgyvendinimas numatytas Vyriausybės patvirtintuose valstybės strateginiuose planuose arba planuojama ūkinė veikla reikalinga valstybei svarbiam ar regioninės svarbos projektui įgyvendinti. Šis sprendimas turi būti priimtas iki PAV programos patvirtinimo, tačiau ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo programos gavimo savivaldybės vykdomojoje institucijoje dienos. Įtvirtinus nuostatą, kad rengti PAV programą neprivaloma, siekiant užtikrinti savivaldybės teisę priimti neigiamą sprendimą, PAV įstatymo pakeitimo projektu siūloma papildyti PAV įstatymo 10 straipsnį nauja dalimi, kurioje nustatoma savivaldybės, kurios teritorijoje planuojama ūkinė veikla, tarybos teisė priimti neigiamą motyvuotą sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių iki sprendimo dėl planuojamos ūkinės veiklos priėmimo, tačiau ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo ataskaitos gavimo savivaldybės vykdomojoje institucijoje dienos. Savivaldybės taryba negali priimti neigiamo motyvuoto sprendimo dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių, kai planuojama ūkinė veikla yra valstybinės reikšmės ir jos įgyvendinimas numatytas Vyriausybės patvirtintuose valstybės strateginiuose planuose arba planuojama ūkinė veikla reikalinga valstybei svarbiam ar regioninės svarbos projektui įgyvendinti.

Atsižvelgiant į tai, kad pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 13 d. nutarimą Nr. 136 „Dėl Projektų pripažinimo valstybei svarbiais projektais tvarkos aprašo patvirtinimo“ vartojama sąvoka „valstybei svarbūs projektai“, taip pat į tai, kad siūlomu reguliavimu, keičiančiu Investicijų įstatymo nuostatas, siūloma visus Stambius projektus pripažinti valstybei svarbiais projektais, PAV įstatyme vartojama sąvoka „valstybinės svarbos ekonominis projektas“ PAV įstatymo pakeitimo projekte pakeičiama į sąvoką „valstybei svarbus projektas“.

Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 2, 4, 6, 17, 20, 23 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad Stambiems projektams skirtos teritorijos vystomos ir statyba jose vykdoma vadovaujantis vietovės lygmens bendrojo plano sprendiniais arba, jeigu jis neparengtas – savivaldybės lygmens bendrojo plano sprendiniais. Tais atvejais, kai Stambiam projektui įgyvendinti skirtos teritorijos vystymas nenumatytas savivaldybės lygmens ar vietovės lygmens bendruosiuose planuose, tokios teritorijos galėtų būti pradedamos vystyti Vyriausybės įgaliotos institucijos iniciatyva. Tokia iniciatyva savivaldybėms nebūtų privaloma. Vyriausybės įgaliotai institucijai siūloma suteikti teisę pasirinkti: teritorijų planavimo dokumentus rengti bendra arba Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 23 straipsnyje nustatyta tvarka. Kai teritorijose, kuriose bus įgyvendinti Stambūs projektai ar į kurias juos ketinama pritraukti, galioja iki įstatymo įsigaliojimo patvirtinti ar prieš jam įsigaliojant pradėti rengti, bet po įstatymo įsigaliojimo patvirtinti teritorijų

planavimo dokumentai, tai šios teritorijos galės būti vystomos pagal patvirtintus teritorijų planavimo dokumentus. Tokie patvirtinti dokumentai galės būti koreguojami, kai to reikia Stambiam projektui vystyti.

Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 56 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu siūloma suderinti teisinį reguliavimą su siūlomu reguliavimu dėl Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 1, 2, 9¹, 12, 13 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo ketvirtuoju² skirsniu įstatymo projektu, numatančiu, kad Stambaus projekto investicijų sutartyje nustatomas skaičius investuotojo įdarbinamų užsieniečių, kurie, teisėtai būdami Lietuvos Respublikos teritorijoje, turi teisę pradėti dirbti nuo prašymo išduoti leidimą gyventi pateikimo dienos.

Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 1 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 1, 7, 9, 23, 45, 46, 47 ir 48 straipsnių pakeitimo įstatymo projektais siekiama suderinti šių įstatymų nuostatas su Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 1, 2, 9¹, 12, 13 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo ketvirtuoju² skirsniu įstatymo projektu siūlomu nustatyti reguliavimu. Prieš sudarydamas darbo sutartį su užsieniečiu darbdavys privalės įsitikinti, kad užsienietis Lietuvos Respublikoje yra teisėtai. Tai gali patvirtinti galiojanti užsieniečio viza, bevizio režimo taikymo atveju – spaudas pase, patvirtinantis teisėtą atvykimą į Lietuvos Respubliką, ir kt.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Atlikus teisinio reguliavimo poveikio vertinimą, parengta teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma. Neigiamų pasekmių priėmus Įstatymų projektus nenustatyta.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai
Priimti Įstatymų projektai įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimti Įstatymų projektai turės teigiamą įtaką verslo sąlygoms ir jo plėtrai. Pakeitimai sudarys palankias sąlygas didelės pridėtinės vertės projektams įgyvendinti ir ženkliai pagerins investicinę aplinką, sumažins administracinę naštą verslui. Kiekvienas naujas Stambus projektas teigiamai paveiks Lietuvos Respublikos finansus ir ekonomiką: bus didinamas Lietuvos žinomumas regione ir pasaulyje, rangovai gaus naujų užsakymų, didės konkurencinė aplinka darbo rinkoje, dėl to bus sudarytos prielaidos augti vidutiniam darbo užmokesčiui ir bus prisidedama prie naujų darbo vietų kūrimo. Siūlomas reguliavimas taip pat leis Stambius projektus įgyvendinti greičiau ir sklandžiau. Tokio reguliavimo sukūrimas taip pat padidintų Lietuvos Respublikos konkurencingumą su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis, palengvintų naujų Stambių projektų ir tiesioginių užsienio investicijų pritraukimą į Lietuvą. Įtvirtinus nuostatą, kad PAV programos rengimas yra neprivalomas, ir įvedus alternatyvų pranešimo apie PAV pradžia teikimą, sutrumpės PAV procesas.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant Įstatymų projektais siūlomus pakeitimus įtraukti į teisinę sistemą, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų nereikės.

9. Ar Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimus. Įstatymų projektuose pateiktos naujos sąvokos įvertintos Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka. Numatomos šios naujos sąvokos: „stambus projektas“, „stambaus projekto investicijų sutartis“.

10. Ar Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu Įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2019 m. balandžio 1 d. turės priimti:

1) nutarimą, nustatantį paraiškos dėl Stambaus projekto investicijų sutarties sudarymo teikimo, Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 1, 2, 9¹, 12, 13 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo ketvirtuoju² skirsniu įstatymo projekto 5 straipsniu dėstomo 15⁴ straipsnio 3 ir 5 dalyse numatytų sąlygų pagrindimo ir jų vertinimo, Stambaus projekto investicijų sutarties sudarymo, vykdymo ir vykdymo priežiūros tvarką;

2) Stambiams projektams įgyvendinti reikalingiems tarpinstituciniams klausimams spręsti sudaromo konsultacinio komiteto formavimo ir darbo tvarką;

3) koreguoti esamus ar nustatyti naujus valstybinės žemės sklypų nuomos ir pardavimo tvarkos aprašus, nustatančius Stambiam projektui įgyvendinti reikalingų valstybinės žemės sklypų nuomos ar pardavimo investuotojui tvarką;

4) nutarimą, nustatantį Stambių projektų įtraukimo ir išbraukimo iš Stambių projektų sąrašo, taip pat šio sąrašo skelbimo tvarką.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras, siekdamas nustatyti bedarbiams ar užimtiems asmenims skiriamų lėšų nustatymo, skyrimo ir panaudojimo kontrolės tvarką, iki 2019 m. balandžio 1 d. turės pakeisti Užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. A1-348 „Dėl Užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir patvirtinti dokumentų tipines formas kvalifikacijai įgyti, kvalifikacijai tobulinti ar kompetencijai įgyti, kai to reikia Stambiams projektams įgyvendinti.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministras iki 2019 m. balandžio 1 d. turės nustatyti statinio ekspertizės įgyvendinant Stambius projektus atlikimo tvarką, kai neprivaloma tvirtinti statybos užbaigimo deklaracijos.

Lietuvos Respublikos ūkio ministras iki 2019 m. balandžio 1 d. turės nustatyti savivaldybei skiriamos iki 5 procentų Stambaus projekto vertės specialios tikslinės valstybės biudžeto dotacijos skyrimo, grąžinimo ir apskaičiavimo tvarką.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministras iki 2019 m. balandžio 1 d. turės pakeisti Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. D1-885 „Dėl Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Šio įstatymo nuostatos bus taikomos Stambiams projektams, pradėtiems įgyvendinti po šio įstatymo įsigaliojimo dienos, todėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui 2018 m. neturės įtakos.

Priėmus Įstatymų projektus planuojama, kad Stambiams projektams įgyvendinti patrauklus teisinis reguliavimas padės pritraukti daugiau investicijų į regionus. Laukiamas Įstatymų projektų poveikis yra 200 mln. eurų investicijų į ilgalaikį turtą bei 2 000 naujų darbo vietų per 5 metus nuo Įstatymų projektų įsigaliojimo projektuose, sukuriančiuose po ne mažiau nei 200 naujų darbo vietų. Šie projektai per 15 metų SODROS biudžetą papildytų 60 mln. eurų, o savivaldybių biudžetai per gyventojų pajamų mokesčių būtų papildyti 37 mln. eurų⁶. Šios prognozės priklauso nuo Stambių projektų pritraukimo, ir net vienas projektas gali lemti ženklus teigiamus surenkamų mokesčių svyravimus.

Pritraukus Stambių projektų į iš anksto savivaldybės numatytą teritoriją, savivaldybei būtų skiriama speciali tikslinė iki 5 procentų Stambaus projekto vertės valstybės biudžeto dotacija. Projekto vertę skaičiuojant pagal investicijas į ilgalaikį turtą, iki 5 procentų dydžio valstybės dotacijai nuo 200 mln. eurų papildomai reikėtų iki 10 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų. Savivaldybės gautų šią dotaciją tik su sąlyga, kad Stambūs projektai būtų pritraukti į iš anksto savivaldybės numatytą teritoriją. Svarbu paminėti, kad dotacija būtų skiriama savivaldybės viešajai infrastruktūrai plėtoti ir viešosioms paslaugoms teikti, t. y. viešiesiems poreikiams tenkinti, todėl šie pinigai būtų skirti visuomenės gerovei kurti. Nesudarius Stambaus projekto investicijų sutarties, dotacija nebūtų skiriama.

Taip pat tais atvejais, kai Stambiam projektui įgyvendinti skirtos teritorijos vystymas nenumatytas savivaldybės lygmens ar vietovės lygmens bendruosiuose planuose, o tokia teritorija pradedama ruošti vystyti Ūkio ministerijos iniciatyva, gali reikėti papildomai biudžeto lėšomis finansuoti savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens bendrųjų planų koregavimo iniciatyvų įgyvendinimą. Teritorijų planavimo dokumentų rengimo preliminariorius darbų kainoms apskaičiuoti taikomos patvirtintos Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo darbų kainų skaičiavimo rekomendacijos (toliau – Rekomendacijos), patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. kovo 19 d. įsakymu Nr. D1-203 „Dėl Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo darbų kainų skaičiavimo rekomendacijų patvirtinimo“. Teritorijų planavimo dokumentų rengimo darbų kainos priklauso nuo to, ar teritorijų planavimo dokumentai koreguojami, ar keičiami, taip pat nuo planuojamos teritorijos hektarų skaičiaus ir joje esančių gyventojų skaičiaus. Preliminariais skaičiavimais vienam stambiam projektui įgyvendinti reiktų nuo 30 ha iki 100 ha, todėl vadovaujantis Rekomendacijomis teritorijų planavimo dokumentų keitimas ir (ar) koregavimas galėtų kainuoti nuo 5000 eurų iki 30 000 eurų.

Jei įgyvendinant Stambų projektą reikės pagal Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymą bedarbiams ar užimties asmenims skirti lėšų kvalifikacijai įgyti, kvalifikacijai tobulinti ar kompetencijai įgyti, jos bus skiriamos iš valstybės biudžeto ir (ar) Europos Sąjungos struktūrinių fondų. Vienam asmeniui kvalifikacijai įgyti būtų skiriama 9,3 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio suma, o kvalifikacijai tobulinti ar kompetencijai įgyti – 4,66 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio suma. Konkretus valstybės biudžeto lėšų poreikis priklausys nuo Stambiam projektui įgyvendinti reikalingų darbuotojų kompetencijų, naujų darbo vietų skaičiaus, darbuotojų struktūros ir galimybės gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų.

Tipiniame gamybos investicijų projekte apie pusę darbuotojų sudaro darbininkai (7, 8, 9 grupės pagal Lietuvos profesijų klasifikatorių). Būtent šiai darbuotojų daliai yra aktualiausias kvalifikacijos įgijimas arba tobulinimas. Galimybė gauti finansavimą užimtų gyventojų kvalifikacijos kėlimui ar tobulinimui atsirado neseniai, todėl nėra galimybės remtis istoriniais duomenimis, tačiau mažai tikėtina,

⁶ Pažymėtina, kad didžiausią efektą būtų galima pasiekti tuo atveju, jei kartu su Įstatymų projektais būtų priimtas Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo pakeitimas, nustatantis pelno mokesčio lengvatą Stambiams projektams.

kad dalis darbininkų, pasinaudosiančių siūlomu reguliavimu, viršytų 20 proc. visų darbininkų. Taigi, atsižvelgiant į numatomą teisinio reguliavimo poveikį, darbuotojų, sieksiančių pasinaudoti kvalifikacijos kėlimo ar tobulinimo galimybe, skaičius galėtų siekti iki 200 asmenų.

Darant prielaidą, kad iki 100 asmenų gali pageidauti įgyti kvalifikaciją ir iki 100 asmenų gali pageidauti tobulinti kvalifikaciją ar įgyti kompetenciją ir atsižvelgiant į 2021 metais numatomą 600 eurų minimalios mėnesinės algos dydį, potencialios išlaidos darbuotojų kvalifikacijai įgyti ir tobulinti per ateinančius 5 metus galėtų siekti iki 0,8 mln. eurų.

Žemės paėmimas Stambiams projektams įgyvendinti Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui 2019 m. neturės įtakos. Jei vėlesniais biudžetiniais metais žemės paėmimas bus reikalingas įgyvendinti Stambius projektus, iš valstybės biudžeto gali būti reikalinga lėšų priklausomai nuo Stambiam projektui reikalingo įgyvendinti žemės sklypo ploto ir savivaldybės. Žemė paimama rinkos kainomis, kurios šiuo metu priklausomai nuo vietovės svyruoja nuo 100 eurų iki 1000 eurų už arą. Vadovaujantis VŠĮ „Investuok Lietuvoje“ gaunamomis užklausomis, Stambiam projektui įgyvendinti reikalingas žemės sklypas nuo 30 iki 100 ha, tačiau planuojama, kad Stambūs projektai bus įgyvendinami valstybės ir (ar) savivaldybės žemėje, todėl preziumuojama, kad tik 10 proc. žemės sklypų būtų privatūs. Atsižvelgiant į tai, valstybės išlaidos gali sudaryti nuo 30 000 eurų iki 1 mln. eurų. Tačiau šie žemės sklypai vėliau bus išnuomojami arba parduodami investuotojui rinkos kainomis, todėl bendra įtaka valstybės biudžetui būtų teigiama.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymų projektus buvo gauti VŠĮ „Investuok Lietuvoje“ specialistų vertinimai ir išvados, taip pat konsultuotasi su Aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas ir sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis: „investicijų skatinimas“, „investicijų projektas“, „investuotojas“, „aplinkos apsauga“, „poveikis aplinkai“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Dokumentų valdymo ir asmenų
aptarnavimo skyriaus redaktorė

Sigita Siniauskaitė-Petkevičienė
2018-12-03

Ūkio ministras

Virginijus Sinkevičius